

Védősáv kontra haszonállat tartás A haszonállat-tartás települési szinten megjelenő jogi szabályozása

Ma már mindenki számára köztudomású tény, hogy az önkormányzat nem határozhatja meg az egy ingatlanon élő ún. kedvtelésből tartható állatok (p. kutya, macska) számát. **Lássuk, hogyan alakul a szabályozás haszonállatok tartása tekintetében!**

A haszonállat fogalmát a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet határozza meg: „az élelmiszer, gyapjú, bőr vagy szőrme előállításához vagy egyéb mezőgazdasági célra tenyésztett vagy tartott állat, beleértve a halakat, kételtűeket, hüllőket, és a Magyarországon nem vadászható, vadon élő fajok mezőgazdasági haszon céljából tenyésztett vagy tartott egyedeit, valamint a Magyarországon vadászható, vadon élő fajok élelmiszer előállítás céljából tenyésztett vagy tartott egyedeit, továbbá a fogoly, fácán, tőkés réce zárt térben, szárnyasvad állomány utánpótlás céljából tenyésztett vagy tartott egyedeit.”

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (Éltv.) alapján „állat tartását csak állat-egészségügyi, közegészségügyi, állatjóléti, környezetvédelmi, illetve természetvédelmi indokkal lehet korlátozni”, és 2012. október 1-től „mezőgazdasági haszonállat tartása önkormányzati rendeletben nem korlátozható.” Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet (OTÉK) alapján „az állattartó építmények elhelyezésének feltételeit - a közegészségügyi és az állategészségügyi, továbbá a környezetvédelmi követelmények figyelembevételével - a helyi építési szabályzat állapíthatja meg.”

A Pest megyei városok helyi rendeleteit vizsgálva megállapítható, hogy az országnak e területén fekvő városok élnek az OTÉK-adta felhatalmazással, és a kérdéskörben szabályozott legfőbb kérdés az állattartó épületek, építmények, valamint a trágyatárolók elhelyezése, ezzel kapcsolatosan pedig az ún. védőtávolságok megállapítása. A szabályozás variabilitása nagyfokú. Az sem egységes, hogy mindezt mely rendeletben rögzítik az önkormányzatok: állattartási rendeletben, vagy az OTÉK alapján a helyi építési szabályzatban, vagy mindkettőben, ahogyan pl. Abony városában teszik.

Állattartási rendeletek és helyi építési szabályzatok változatosan határozzák meg a védőtávolságokkal védendő létesítményeket, ilyen létesítmények pl. a gyermekintézmények, egészségügyi intézmények, egyéb közintézmények, élelmiszer előállító vagy értékesítő egységek, hivatali, egészségügyi, szociális, oktatási, nevelési és művelődési, hitéleti és kegyeleti helyek, lakóépületek, pihenőépületek, fűrt és ásott kutak. Haszonállattartó épületek, építmények, és trágyatárolók kizárólag a védőtávolságon túl létesíthetőek.

A védőtávolságok méretének megállapításánál nem egyedi szabályozás, hogy a védősáv mérete a tartott haszonállat méretével egyenesen arányosan nő (pl Abony város állattartási rendelete, Budaörs és Dunaharaszti városok helyi építési szabályzata).

A helyi építési szabályzatok a védősávok felállításán túl gyakran határoznak meg olyan építési övezetet, ahol állattartó épület egyáltalán nem állítható fel (ilyen tilalmazott terület pl. Albertirsa város helyi építési szabályzata szerint az üdülőterület, Budakalász város helyi építési szabályzata szerint a beépítésre szánt területek).

A helyi építési szabályzatok olyan övezeteket is kijelölnek, ahol létesíthető állattartó épület, azonban megkötésekkel: pl. az abonyi helyi építési szabályzat szerint van olyan építési övezet, ahol kizárólag az utcavonali telekhatártól kijelölt, a helyi építési szabályzatban pontosan, méterre meghatározott távolságon túl létesíthető állattartó épület, illetve pl. az aszódi helyi építési szabályzat kijelöl olyan övezetet, ahol kizárólag „nem jelentős zavaró hatású nagyszámú állattartást szolgáló épületek” helyezhetőek el.

Akad nem egy olyan település is, ahol az állattartási rendelet védősávról nem szól, azonban a trágyatárolás módját részletesen előírja (pl. Aszódon, Dabason, Szentendrén)

Dunavarsányban a honlapunkon közzétett, 2016. június 10-től hatályba lépő 12/2016. (VI.10) sz. helyi építési szabályzat is kötelez védőtávolságok betartására. A helyi építési szabályzatunk **tilalmazza** Dunavarsány teljes területén nagyüzemi állattartó- és nagyüzemi komposztálótelep létesítését, és kijelöli azon övezeteket, ahol nagylétszámú állattartó telep, illetve állattenyésztés céljából szolgáló építmény helyezhető el. Nagylétszámú állattartó telep a kijelölt övezetben is kizárólag a vízfolyásoktól, tavaktól számított 150 m-nél túl létesíthető, és ugyanezt a védőtávolságot kell megtartani komposztáló telep, valamint meglévő állattartó telephez trágyatároló létesítése esetén is (a házikerti, illetve kiskerti komposztáló létesítmények kivételével).

A helyi építési szabályzat nem nagyszámú haszonállattartás céljára szolgáló új épület (állattartó épületek, helyiségek és melléképítmények: istálló, ól stb.) létesítését a következő előírások betartásával engedélyezi: ilyen céllal épület a természetes és természeteszerű vízfelület, bányató partvonalától számított 50 m-en túl létesíthető, amennyiben az állattartással érintett telek mérete eléri az övezetenként előírt minimális nagyságot, és a telken belüli és a szomszédos telek beépítésétől is biztosíthatók az övezetenként az alábbi védőtávolságok:

„a) lakó-, üdülő-, rekreációs és bármilyen intézményi rendeltetésű főépülettől:

aa) kis haszonállat (tyúk, kacska, liba, pulyka, gyöngytyúk, galamb, nutria, nyérc, ezüst és kékróka, nyúl, stb.) tartása esetén 8 méter, ásott és fűrt kúttól 6 méter, kerti csaptól 2 méter;

ab) közepes haszonállat (juh, kecske, strucc, sertés, stb.) tartása esetén 10 méter, ásott és fűrt kúttól 8 méter, kerti csaptól 4 méter;

ac) nagy haszonállat (ló, szamár, öszvér, szarvasmarha, bivaly, stb.) tartása esetén 15 méter, ásott és fűrt kúttól 10 méter, kerti csaptól 6 méter.”

Fontos kitétel, hogy „az állattartás céljára használt terület nem csatlakozhat közvetlenül a szomszédos ingatlanhoz, annak telekhatárától, illetve kerítésétől 1 m-es védőtávolságot kell megtartani, melyet sövényel kell beültetni” és „állattartó épület, melléképítmény beépítésre szánt területek építési övezeteiben csak legalább a főépülettel azonos építészeti igényű műszaki megoldásokkal és minőségben (tömegformálás, anyaghasználat, homlokzati és tető kialakítás, homlokzati megjelenés, stb.) létesíthető.”

A helyi építési szabályzatunk a védősávok szabályozását az állattartási rendeletünkből vette át, így az egyetlen rendelet, amit a helyi építési szabályzat mellett a haszonállat tartásával foglalkozik, a trágyatárolás módját szabályzó, 15/2013. (IX.11.) sz., a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek elmulasztásáról szóló önkormányzati rendelet, mely kötelezővé teszi a szilárd trágya szalmával keverését, a híg trágya zárt csöveken történő aknába vezetését, hézagmentesen fedett, zárt trágyatároló kialakítását, szagtalanító anyagok használatát, ezeken túl pedig az állattartásra szolgáló létesítményének tisztaságának biztosítását, a fertőtlenítést, a rovarok és rágcsálók irtását, belterületen szagtalanító anyagok használatát. Az együttélési rendelet is rögzíti, hogy „állattartás céljára szolgáló terület nem csatlakozhat közvetlenül a szomszédos ingatlanhoz”.

Mint látjuk, Pest megye városaiban, köztük Dunavarsányban jellemző szabályozási szisztéma, hogy rendeleteivel az önkormányzat a haszonállat tartásával foglalkozó létesítmények (épületek, építmények, trágyatárolók) elhelyezését befolyásolja, és egyéb követelményeket is megfogalmaz a higiénia és az élhető környezet megtartása érdekében.

A kérdés az, hogy befolyásolhatja-e rendeletében az önkormányzat a fentiek szerint az OTÉK alapján a haszonállatok tartását, vagy az Éltv. minden korlátozást kizár.

Az alkotmánybíróság és a Kúria döntéseivel támogatja az önkormányzatok szabályozását. Az alkotmánybíróság több határozatával rámutatott, hogy a lakók közötti jogviták megelőzése a helyi szintű jogszabályalkotás hagyományos szabályozási köre. Az önkormányzat, az alkotmánybíróság gyakorlata értelmében, dönthet úgy, hogy a lakosság békés együttélése és a későbbi jogviták elkerülése érdekében szabályozza az állattartás helyi kérdéseit, megállapíthat körülhatárolt területi kiterjedtséggel, tilalmakat, korlátozásokat, ugyanakkor amennyiben valamely magatartást országos szintű jogszabályok kifejezetten megengednek, akkor azt az önkormányzat teljes illetékességi területére kiterjedő hatállyal nem tilthatja meg, a Kúria gyakorlata értelmében pedig nem definiálhat olyan fogalmakat, amelyet más, magasabb szintű jogszabály már meghatározott. Mit jelent ez? Az önkormányzat meghatározhatja a védősávot pl. a kistestű haszonállatok tartási helyét illetően, de nem definiálhatja, hogy kistestű állat kizárólag a csirke, galamb, fácán lehet. A Kúria állásfoglalása szerint nemcsak technikai előírás, hanem garanciális jelentősége is van annak, hogy a helyi építési szabályzatnak kell rendelkezni az állattartó telepeket érintő védőtávolságokról, és amennyiben kormányrendelet és ennek a kormányrendeletnek megfelelő önkormányzati rendelet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal, nem az önkormányzati rendelet jogszabályellenessége, hanem a kormányrendelet törvénytelenége merül fel.

Felmerülhet-e jelen esetben az OTÉK törvénytelenége? Mint látjuk, az OTÉK önkormányzatokat rendeletalkotásra felhatalmazó rendelkezése nem felel meg a vele csak közvetetten, a haszonállat tartása kérdésében kapcsolódó Éltv.-nek, ugyanakkor megfelel a vele azonos szabályozási körű, az épített környezet kialakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénynek, amelynek célja többek között „a közérdek érvényesítése az országos, a térségi, a települési és a jogos magánérdekek összhangjának biztosítása” és pártolja „a település területének, telkeinek felhasználására és az építés helyi rendjére vonatkozó szabályok” kialakítását. A minden jogszabály felett álló Nemzeti Alaptörvény szerint „feladatkörében eljárva a helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére (...) önkormányzati rendeletet alkot.”

Mint látni, ebben a szabályozási körben az Éltv. a kakukktojás. Az alapvető jogok biztosa egy döntésében rámutatott, hogy a helyes út nem az építési jogszabályi rendszer teljes átformálása, és nem is a kakukkfiók kipottyantása az általa megbolygatott jogszabályi fészekből, a valódi megoldás az Éltv. az építési jogszabályokkal, az önkormányzati jogalkotással koherens, és a bírósági-kúriai gyakorlatnak megfelelő módosítása. Az önkormányzati rendeletek rendelkezéseit a haszonállat-tartók továbbra sem kerülhetik meg: a szomszédokat az önkormányzat által megszabott védősáv óvja.

Dunavarsány, 2017. január 16.

dr. Nagy Csilla
állatvédelmi előadó